

Lähetäjä: Jukka Karhinen

Lähetetty: maanantai 5. lokakuuta 2026 19:06

Vastaanottaja: info Lapin liitto <info@lapinliitto.fi>

Aihe: Re: VL: Esitys maakuntahallitukselle: Lapin lainsäädäntö- ja hallintovallan keskittäminen Rovaniemelle sekä alueellisen pysyvän muunteluvallan edistäminen

Hei,

Kiitos paljon viestistänne ja tiedosta, että aloitteeni otetaan virallisesti käsittelyyn maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2026.

Oikeustieteen maisterina ja alueen asukkaana haluan antaa valmistelun tueksi vielä keskeiset juridiset ja strategiset täsmennykset liittyen aloitteen ydinsisältöön, jotta maakuntahallituksen jäsenillä on kokouksessa paras mahdollinen kuva ehdotuksen luonteesta:

1. Aloite koskee tasapuolisesti koko Lapin maakuntaa

Haluaisin korostaa, että vaikka aloitteessa käytetään termiä ”Rovaniemi-johtoinen”, kyse on puhtaasti hallintokeskuksen fyysisestä sijainnista maakunnan pääkaupungissa. Aloitteen kaikki konkreettiset esitykset – kuten verotusoikeudet, resurssien kohdentaminen ja oikeusturvan parantaminen – on laadittu koskemaan **koko Lapin aluetta ja kaikkia sen 21 kuntaa**. Tarkoituksena ei ole keskittää valtaa muilta kunnilta Rovaniemelle, vaan päinvastoin suojata Lapin pientenkin kuntien ja niiden asukkaiden arktista arkea ja elinvoimaa etelän yleissääntelyltä. Uusi elin päättäisi vain ja ainoastaan Lapin omista asioista, ei tietenkin koko muusta Suomesta.

2. Alueellinen lainsäädäntö ja rikoslaki toteutetaan eduskunnan kautta Lapin asiantuntijoita kuunnellen

Rikoslainsäädäntöä koskeva vaatimus ei tarkoita sitä, että maakunta alkaisi itse säätää omia lakejaan valtion ohi. Tarkoitus on, että **eduskunta säätää valtakunnalliseen rikoslakiin alueellisesti rajattuja poikkeuksia nimenomaan Lapin omia asiantuntijoita ja ihmisiä kuunnellen**.

Laki ei ole muuttumaton luonnonlaki, vaan yhteiskunnallinen sopimus, ja eduskunnalla on täysi valta säätää **erityislakeja (Lex specialis) tai perustuslaillisia poikkeuslakeja**, kun olosuhteet sitä vaativat. Tästä on jo olemassa vahva juridinen ennakkotapaus Metsästyslain 8 §:ssä, joka antaa lappilaisille erityisoikeuksia muihin suomalaisiin verrattuna.

Kyse on siitä, että kun tiettyä lakia (kuten Rikoslain 4 luvun hätävarjelua) sovelletaan Lapissa, sitä on pitkien välimatkojen ja olemattomien vasteaikojen vuoksi **voitava tulkita laajemmin asukkaan eduksi**. Eduskunta voi tämän muotoilla lakiin, kunhan pohjoisen asiantuntijoiden ääntä kuunnellaan. Tätä lainsäädännön joustavuutta ja poikkeuslakien mahdollisuutta ei

välttämättä kaikki maallikkoina heti tajua, mutta se on täysin toteutettavissa oleva juridinen tie.

3. Hallinnon toimitilat ja Lapin parlamenttitalo sopivalla aikavälillä sekä rahoituspohja

Käytännön toteutuksessa ehdotan joustavaa aikaväliä: uudistuksen käynnistysvaiheessa Lapin poikkeusautonominen hallinto voi toimia jo olemassa olevissa tiloissa (kuten Lapin liiton Rantavitikantien toimitiloissa) ilman viivästyksiä tai suuria alkuinvestointeja.

Pitkällä aikavälillä tavoitteeksi asetetaan Lapille oman hallintorakennuksen, **Lapin parlamenttitalon**, perustaminen. Rovaniemen ja arktisen alueen tunnetun arkkitehtuurihistorian mukaisesti tämä uusi maamerkki toteutettaisiin alueen identiteettiä kunnioittavalla tyylillä. Esikuvana visiolle toimii Italian kuuluisa Rooman EUR-alue (Esposizione Universale Roma), joka on maailman monumentaalisin esimerkki kokonaisesta hallintoalueesta, jossa uskansallinen klassismi ja radikaali funktionalismi sekoittuvat ainutlaatuisella tavalla.

Rahoituksen ja toteutuksen suhteen Lapin liitto tunnetaan jo valmiiksi poikkeuksellisen vahvasta EU-osaamisestaan ja laajasta hankehallinnastaan. Tämän vuoksi liitolla on parhaat mahdolliset edellytykset varmistaa, että hankkeelle saadaan vahva tuki ja apu sekä Suomen valtiolta että suoraan Euroopan unionin arktisen alueen infrastruktuurirahastoista.

Toivon, että nämä täsmennykset välitetään tiedoksi kokouksen valmisteluun ja maakuntahallituksen jäsenille.

Ystävällisin terveisin,

Jukka Karhinen